

2015/2111(INI)

28.9.2015

UDKAST TIL BETÆNKNING

om eksterne faktorer, som udgør hindringer for kvindelig
iværksættervirksomhed i Europa
(2015/2111(INI))

Udvalget om Kvinders Rettigheder og Ligestilling

Ordfører: Barbara Matera

INDHOLD

	Side
FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING	3
BEGRUNDELSE	9

FORSLAG TIL EUROPA-PARLAMENTETS BESLUTNING

om eksterne faktorer, som udgør hindringer for kvindelig iværksættervirksomhed i Europa (2015/2111(INI))

Europa-Parlamentet,

- der henviser til artikel 2 og artikel 3, stk. 3, andet afsnit, i traktaten om Den Europæiske Union (TEU) og artikel 8 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF),
- der henviser til artikel 23 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder,
- der henviser til konventionen om afskaffelse af alle former for diskrimination imod kvinder, der blev vedtaget med FN's Generalforsamlings resolution 34/180 af 18. december 1979,
- der henviser til direktiv 2004/113/EF om gennemførelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med adgang til og levering af varer og tjenesteydelser og Den Europæiske Unions Domstols dom af 1. marts 2011 i Test Achats-sagen (C-236/09)¹,
- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/54/EF af 5. juli 2006 om gennemførelse af princippet om lige muligheder for og ligebehandling af mænd og kvinder i forbindelse med beskæftigelse og erhverv (omarbejdning)²,
- der henviser til Kommissionens beretning af 3. oktober 2008 om gennemførelse af Barcelonamålene om pasningsmuligheder for børn i førskolealderen (COM(2008)0638),
- der henviser til Kommissionens meddelelse af 21. september 2010, "Strategi for ligestilling mellem kvinder og mænd 2010-2015" (COM(2010)0491),
- der henviser til Kommissionens meddelelse af 3. marts 2010 med titlen "Europa 2020: En strategi for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst" (COM(2010)2020),
- der henviser til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/41/EU af 7. juli 2010 om anvendelse af princippet om ligebehandling af mænd og kvinder i selvstændige erhverv og om ophævelse af Rådets direktiv 86/613/EØF³,
- der henviser til forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om en mere ligelig kønsfordeling blandt menige bestyrelsesmedlemmer i børsnoterede selskaber og tilhørende foranstaltninger (direktivet om kvinder i bestyrelser (COM(2012)0614)),
- der henviser til Kommissionens meddelelse af 9. januar 2013, "2020-handlingsplanen

¹ EUT C 130 af 30.4.2011, s. 4.

² EUT L 204 af 26.7.2006, s. 23.

³ EUT L 180 af 15.7.2010, s. 1.

for iværksætterkultur: En saltvandsindsprøjtning til iværksætterånden i Europa" (COM(2012)0795),

- der henviser til Kommissionens statusrapport af 29. maj 2013, "Barcelonamålene: Udvikling af pasningsmuligheder for små børn i Europa med henblik på bæredygtig og inklusiv vækst" (COM(2013)0322),
- der henviser til sin beslutning af 13. september 2011 om kvindelige iværksættere i små og mellemstore virksomheder¹,
- der henviser til sin beslutning af 12. marts 2013 om afskaffelse af kønsstereotyper i EU²,
- der henviser til sin beslutning af 10. september 2015 om socialt iværksætteri og social innovation til bekæmpelse af arbejdsløshed³,
- der henviser til forretningsordenens artikel 52,
- der henviser til betænkning fra Udvalget om Kvinders Rettigheder og Ligestilling (A8-0000/2015),
- A. der henviser til, at iværksætteri er af afgørende betydning for beskæftigelse, økonomisk vækst, innovation, udvikling og nedbringelsen af fattigdom i bred forstand;
- B. der henviser til, at kun 31 % af iværksætterne (10,3 millioner) i EU-28 i 2012 var kvinder⁴;
- C. der henviser til, at andelen af kvindelige iværksættere halter bagefter i alle medlemsstater, og at der heri ligger et uudnyttet vækst- og velstandspotentiale;
- D. der henviser til, at der ikke foreligger megen forskning om kvindelige iværksættere, men at nylige undersøgelser viser, at mænd er mere tilbøjelige end kvinder til at vælge en iværksætterkarriere⁵;
- E. der henviser til, at iværksætteri for kvinder er en vigtig kilde til økonomisk uafhængighed, som giver kvinder en mulighed for at kombinere arbejde og plejeopgaver og hjælper dem med at opnå en større grad af fleksibilitet i deres karriere; der henviser til, at dette bør holdes skarpt adskilt fra "proformaselvstændighed";
- F. der henviser til, at administrative byrder fortsat påvirker både kvinders og mænds iværksætterånd negativt;
- G. der henviser til, at kvinder er tilbøjelige til at vurdere innovationsgraden i deres virksomheder lavere end deres mandlige kolleger, og at kun en lille procentdel af de

¹ EUT C 51 E af 22.2.2013, s. 56.

² Vedtagne tekster, P7_TA(2013)0074.

³ Vedtagne tekster P8_TA(2015)0320.

⁴ Europa-Kommissionen (2014), rapport om "Statistical Data on Women Entrepreneurs in Europe".

⁵ Europa-Kommissionen (2012), Flash Eurobarometer 354 om "Entrepreneurship in the EU and beyond".

patenter, som Den Europæiske Patentmyndighed (EPO) tildeler, går til kvinder¹;

- H. der henviser til, at kvindelige iværksættere er tilbøjelige til at koncentrere sig om sektorer, der betragtes som mindre profitable, som f.eks. uddannelse, pleje og aktiviteter i lokalsamfundet, og hyppigere opererer i små virksomheder med lavere vækst og omsætning, mens mænd er dominerende inden for sektorer med et højt vækstpotentiale, som f.eks. teknologi og IT; der henviser til, at dette resulterede i, at den gennemsnitlige indtægtsforskel mellem mandlige og kvindelige iværksættere i EU-28 i 2012 var på 6 %²;
- I. der henviser til, at adskillige undersøgelser³ afslører, at kvindelige iværksættere starter virksomheder med et lavere kapitalniveau, tager mindre lån og bruger deres familiemedlemmer som råd- og långivere i stedet for lån eller egenkapitalfinansiering fra banker, business angels, private equity og risikokapital;
- J. der henviser til, at den europæiske mikrofinansieringsfacilitet Progress har til formål at fremme lige muligheder for kvinder og mænd, men at forholdet mellem mikrolån til mænd og kvinder i 2013 var 60:40⁴;
- K. der henviser til, at kvindelige iværksætters større problemer med at få adgang til finansiering til dels kan skyldes problemer med at opbygge tilstrækkelig kredithistorik og ledelseserfaring;
- L. der henviser til, at stereotyper om kvinders og mænds færdigheder som iværksættere kan have indflydelse på interessenters bedømmelse af nye virksomheder; der henviser til, at selve opfattelsen af, at de bliver forskelsbehandlet, når de forsøger at få adgang til finansiering, kan have indflydelse på kvinders beslutning om at starte firmaer eller om at gøre det med mindre lån;
- M. der henviser til, at man ved at inddrage folk med forskellig baggrund i investeringsprocesser måske kan undgå, at der bliver tænkt i grupper og stereotyper;
- N. der henviser til, at EU-direktiv 2004/113/EF forbyder forskelsbehandling på grund af køn i forbindelse med adgang til varer og tjenesteydelser, herunder banker og finansielle tjenesteydelser og tjenesteydelser i forbindelse med start af virksomheder; der henviser til, at det er svært at bevise indirekte forskelsbehandling på dette område, og at medlemsstaterne næsten aldrig beretter om tilfælde af forskelsbehandling i forbindelse med adgang til finansiering;
- O. der henviser til, at kvinder, til trods for at kvindelige investorer anses for at være bedre til at håndtere risici⁵, sandsynligvis har større tendens til at ville undgå risici og en større mangel på tillid; der henviser til, at dette kan føre til en ringere evne til at opbygge tillid

¹ Europa-Kommissionen (2008), rapport om "Evaluation on policy: promotion of women innovators and entrepreneurship".

² Europa-Kommissionen (2014), rapport om "Statistical Data on Women Entrepreneurs in Europe".

³ Europa-Parlamentet (2015), temaafdelingsundersøgelse om "Women's Entrepreneurship: Closing the Gender Gap in Access to Financial and Other Services and in Social Entrepreneurship".

⁴ Europa-Kommissionen (2015), foreløbig evaluering af den europæiske mikrofinansieringsfacilitet Progress.

⁵ KPMG (2015), rapport om "Women in Alternative Investments".

hos eksterne parter og videre påvirke finansieringsmulighederne;

- P. der henviser til, at kvindelige sociale iværksættere i høj grad bidrager til at mindske social udstødelse, og der henviser til, at det at skabe nye udviklingsmuligheder og socialt iværksætteri er en erfaring, som styrker kvinder og muligvis fører til forøget deltagelse i traditionelt iværksætteri;
- Q. der henviser til, at der mangler forskning om køn og adgang til finansiering for sociale iværksættere, men at det generelt synes at være mere komplekst for sociale virksomheder at skaffe finansiering;
- 1. tilskynder medlemsstaterne til at anerkende værdien af kvindelig iværksættervirksomhed for deres økonomier og de forhindringer, som skal overvindes; opfordrer medlemsstaterne til at fremsætte konkrete strategier med henblik på at udnytte kvinders iværksætterpotentialer fuldt ud;
- 2. opfordrer medlemsstaterne til at samarbejde aktivt med den private sektor for at fremhæve de virksomheder, som forsøger at fremme ligestilling mellem kønnene, og deres bedste praksis;
- 3. opfordrer medlemsstaterne til at indsamle kønsopdelte data, herunder om socialt iværksætteri, og regelmæssigt aflægge rapport om antallet af kvindelige iværksættere; anbefaler, at dataene samles og konsolideres på EU-plan med hjælp fra Det Europæiske Institut for Ligestilling mellem Mænd og Kvinder og Eurostat;

Balance mellem arbejds- og privatliv

- 4. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at anerkende værdien af iværksætteri for balancen mellem arbejds- og privatliv og til at forøge den generelle støtte til kvinders deltagelse i arbejdsmarkedet; ser efter beslutningen om at trække forslaget om ændring af direktivet om barselsorlov tilbage frem til en konstruktiv interinstitutionel dialog om, hvordan disse politikker til at skabe balance mellem arbejds- og privatliv bedst kan støttes;
- 5. minder om vigtigheden af at nå Barcelonamålene om at gøre en passende balance mellem arbejds- og privatliv til en realitet for alle samt af at anvende de relevante EU-midler til at garantere pasning til børn og ældre, plejefhængige personer til en overkommelig pris;

Information og netværk

- 6. understreger vigtigheden af at se ud over opstartsfasen for at hjælpe kvinder med at konsolidere og udvide deres virksomheder og skifte til mere innovative, bæredygtige og lønsomme sektorer;
- 7. glæder sig over, at der er skabt adskillige europæiske netværk for kvindelige iværksættere; opfordrer indtrængende Kommissionen til mere aktivt at kommunikere kvindelige iværksætteres resultater ud og til eksplicit at anerkende disse potentielle rollemodeller gennem den europæiske iværksætterpris og European Social Innovation Competition (den europæiske konkurrence om social innovation);

8. opfordrer Kommissionen til at lægge vægt på brugen af fora på dens kommende europæiske e-plattform for kvindelige iværksættere og til at inkludere en trinvis plan for adgang til EU-finansieringsmuligheder, samtidig med at e-plattformen gøres attraktiv for potentielle investorer og for medlemsstaternes statslige tjenester i et forsøg på at hjælpe kvindelige iværksættere med at forenkle de administrative procedurer.

Adgang til finansiering

9. opfordrer medlemsstaternes ligestillingsorganer til at øge investorenes bevidsthed om deres forpligtelse til at sikre ligestilling og til at undersøge mulighederne for at gøre ligestilling mellem kønnene til en del af investeringsmandater;
10. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at synliggøre mulighederne for finansiering af iværksætteri ved hjælp af mikrofinansiering under den europæiske mikrofinansieringsfacilitet Progress og til at undersøge mulighederne for at samarbejde med det private erhvervsliv om investering i "kvindelige" sektorer, f.eks. ved hjælp af statslige lånegarantier;
11. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at begynde at indsamle kønsopdelte data om iværksætteres adgang til finansiering og til at gå yderligere i dybden med at undersøge, om der foreligger sikre oplysninger om direkte eller indirekte forskelsbehandling af kvinder i denne sammenhæng, og, hvis det er tilfældet, hvordan de eksterne faktorer, som påvirker investorenes vurdering af levedygtigheden af nystartede virksomheder med kvindelig ledelse, kan håndteres;
12. glæder sig over Kommissionens gennemgang af anvendelsen af direktiv nr. 2004/113/EF og dets gennemførelse i medlemsstaternes nationale lovgivning, men beklager det manglende fokus på at identificere indirekte forskelsbehandling; anmoder Kommissionen om at ændre direktivet med henblik på at indføre mere effektive foranstaltninger til at tackle denne potentielle form for forskelsbehandling;

Uddannelse i iværksætteri

13. opfordrer medlemsstaterne til at fremme en kultur for iværksætteri i deres uddannelses- og undervisningsplaner; fremhæver vigtigheden af kurser i finansiering, iværksætteri og udvikling af nystartede virksomheder for elever på sekundærtrinet, især ved undervisning i emner, hvor pigerne er i overtal, som f.eks. sundhedspleje og andre tjenester;
14. opfordrer skoler og universiteter til at ansøre piger og kvinder til at vælge studiefag, som fører frem til karrierer i finanssektoren og sektorer med høj vækst som f.eks. teknologi, herunder grøn teknologi og IT;
15. opfordrer medlemsstaterne til at samarbejde med den private sektor, NGO'er og universiteter om at etablere flere lærlingeprogrammer, herunder den slags, hvor de studerende fra en tidlig alder prøver at udvikle projekter på grundlag af rigtige forretningskoncepter, samt virksomhedsvæksthuse, hvis målsætning er at give unge mennesker redskaberne til at blive iværksættere;

Social iværksætterånd

16. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at forske i årsagerne til, at kvinder først og fremmest er aktive inden for socialt iværksætteri, og hvordan dette kan have en afsmittende virkning på traditionelt iværksætteri;
17. opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at støtte udviklingen af finansielle instrumenter, som vurderer virksomheder efter deres bidrag til samfundet, og af tillidsmærker for socialt og miljøbevidst iværksætteri;
18. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet og Kommissionen.

BEGRUNDELSE

Iværksætteri defineres i EU-sammenhæng som en tankegang, som sætter enkeltpersoner i stand til at sætte handling bag deres motivation og evner ved at identificere en forretningsmulighed og giver dem gåpåmodet til at forfølge dens fulde realisering. Fremme af iværksætteri har været en politisk prioritet, siden Lissabontraktaten trådte i kraft, men med en iværksætterandel på 12 % i EU-27 i 2009 sammenlignet med 27 % og 21 % i henholdsvis Kina og USA¹ er Den Europæiske Union fortsat bagud. Der er udbredt enighed om, at Den Europæiske Union for igen at få gang i vækst og jobskabelse har behov for flere iværksættere, og i dens strategi for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst ("Europa 2020") nævnes det eksplicit, at der er behov for flere konkrete politiske initiativer med henblik på at fremme iværksætteri i Europa. Kvindelige iværksættere fortjener særlig opmærksomhed i denne sammenhæng, eftersom lige økonomisk uafhængighed for kvinder og mænd fortsat ikke en selvfølge i Den Europæiske Union, og eftersom kvinders beskæftigelsesfrekvens med 59,6 % i EU-28 i 2014 hverken lever op til målet for beskæftigelsesfrekvensen i Europa 2020 (75 %) eller til mænds beskæftigelsesfrekvens (70,1 %)².

1. Kvindelige iværksættere i EU: en gennemgang

Forskellen mellem kvinder og mænd er fortsat tydelig inden for iværksætterkarrierer. I 2012 var kun 31 % af alle selvstændige erhvervsdrivende i EU-28 kvinder. Disse tal bekræftes af EU-borgernes beskæftigelsesmæssige præferencer: En Flash Eurobarometer-undersøgelse fra 2012 viste, at det er mere typisk for kvinder end for mænd at foretrække at arbejde som arbejdstagere (63 % mod 53 %), og at det er mere typisk for mænd end for kvinder at ønske at være selvstændige (42 % mod 33 %). Mænd er mere tilbøjelige end kvinder til at betragte selvstændig virksomhed som et muligt alternativ, og sandsynligheden for, at de enten har startet en virksomhed, overtaget en eller har planer om at starte en, er rent faktisk større end for kvinder (29 % mod 17 %)³. Det er således sandsynligt, at kvindelige iværksættere, der starter en virksomhed, har mindre erfaring end deres mandlige kolleger.

Når kvinder starter selvstændig virksomhed, gør de det ofte i sektorer med forbindelse til sundhedsområdet, socialt arbejde eller uddannelse, hvorimod mandlige iværksættere hyppigere optræder inden for sektorer som byggeri, transport og IKT. Eftersom de fleste af de sidstnævnte sektorer er kendetegnet ved en større andel af iværksættere og større økonomisk lønsomhed, er det ikke overraskende, at de kvindelige iværksætteres nettoindkomst i 2012 var 6 % lavere end de mandliges. Endvidere er deres virksomheder fortsat mindre: Mens 30 % af de mandlige iværksættere i EU-28 er arbejdsgivere, er dette kun tilfældet for 23 % af kvinderne⁴.

Det lader til, at europæiske kvinder også har andre grunde til at tage skridtet og blive iværksætter. Kvinder anfører hyppigere, at de gør det af nødvendighed, eftersom iværksættervirksomhed giver dem muligheden for at kombinere arbejde og pasningsopgaver,

¹ Europa-Kommissionen (2010), Flash Eurobarometer 283 om "Entrepreneurship in the EU and beyond".

² Europa-Kommissionen (2015), Eurostat, "Statistics Explained" – beskæftigelsesstatistikker.

³ Europa-Kommissionen (2012), Flash Eurobarometer 354 om "Entrepreneurship in the EU and beyond".

⁴ Europa-Kommissionen (2014), rapport om "Statistical Data on Women Entrepreneurs in Europe".

f.eks. at tage sig af børn og ældre familiemedlemmer, og øger muligheden for at arbejde hjemmefra. Som en bekræftelse heraf viser oplysninger, at 30 % af de kvindelige iværksættere arbejder deltids, mens det kun gælder 12 % af mændene.

2. Forhindringer for kvindelige iværksættere: udfordringer i forbindelse med adgang til finansiering

Den mulighed for balance mellem arbejds- og privatliv, som iværksætteri kan give kvinder, repræsenterer imidlertid også en første forhindring, da der er risiko for, at den fanger dem i en ond cirkel, hvor deres muligheder for at opbygge ledererfaring til at lede deres virksomheder, kredithistorik og tillid hos investorer er ringere.

Med hensyn til disse investorer er der også forskelle i den måde, som kvinder og mænd finansierer deres virksomheder på. Mens en stor del af disse forskelle¹ er uløseligt forbundet med de sektorer, som de kvindelige iværksættere opererer indenfor, og med størrelsen af deres virksomheder, udgør det også en forskel, at kvinder starter deres virksomheder med lavere kapitalniveauer og mindre lån og oftere end mænd låner penge af familiemedlemmer til finansiering, mens de i mindre grad er afhængige af banklån. Med andre ord: Kvinder benytter i mindre omfang ekstern finansiering som f.eks. banklån og leverandørkreditter, og de er mere tilbøjelige til at vælge dyrere finansieringsmuligheder. Dette bekræftes af iagttagelsen, at kvindelige iværksættere ofte har vanskeligheder med at få adgang til egenkapitalfinansiering: Eftersom egenkapitalinvestorer, som f.eks. business angels, ofte er endnu mere interesserede i virksomheders vækspotentiale, kan dette være relateret til størrelsen af kvindelige iværksætteres virksomheder. På den anden side har forskning også vist, at kvinder ofte slet ikke forsøger at få adgang til egenkapitalfinansiering. Skønt der ikke foreligger megen forskning² herom, ville det være interessant at vide, hvordan disse tal kan være påvirket af antallet af kvinder, der arbejder som investorer: Ved at inddrage folk med forskellig baggrund i investeringsprocesser kan det måske undgås, at der bliver tænkt i grupper og stereotyper;

Det er fortsat vanskeligt at forklare disse forskelle i adgangen til og anvendelsen af finansieringskilder. Måske forholder det sig, som Europa-Parlamentet foreslog i sin beslutning fra 2011 om kvindelige iværksættere i små og mellemstore virksomheder³, nemlig at kvinders kendskab til de mulige finansieringsformer er ringere, og at de har en mere forsigtig tilgang til at tage økonomiske og finansielle risici eller ringere erfaring med styring af finansiering end deres mandlige kolleger. På trods af dets store kompleksitet og manglen på sikker viden er det vigtigt at sætte yderligere fokus på spørgsmålet om finansielle tjenesteyderes forskelsbehandling af kvindelige iværksættere med hensyn til adgangen til kredit. Stereotyper om kvinders og mænds færdigheder som iværksættere kan stadig have indflydelse på interessenters bedømmelse af nye virksomheder. Det er dog sandsynligt, at selve opfattelsen af, at de bliver forskelsbehandlet, når de forsøger at få adgang til finansiering, i sig selv har indflydelse på kvinders beslutning om at starte firmaer eller om at gøre det med mindre lån.

Direktiv 2004/113/EF forbyder eksplicit såvel direkte som indirekte forskelsbehandling i adgangen til finansielle tjenesteydelser, herunder banklån. Der foreligger ingen afgørende

¹ Europa-Parlamentets temaafdelingsundersøgelse "Women's Entrepreneurship: closing the gender gap in access to financial and other services and in social entrepreneurship" (2015).

² KPMG (2015), rapport om "Women in Alternative Investments".

³ P7_TA(2011)0367

beviser for forskelsbehandling i medlemsstaterne – at kvindelige iværksættere ikke får finansiering kan trods alt lige så godt være et udtryk for en økonomisk logik, som får investorerne til at satse på investeringer, der giver større afkast, i større virksomheder, ofte inden for mere profitable sektorer, hvor der er en overvægt af mænd. Der synes dog at være beviser for, at indirekte forskelsbehandling – der, som det er beskrevet ovenfor, også er påvirket af kvinders opfattelse af adgangen til finansiering – faktisk forekommer.

3. Socialt iværksætteri: en mulighed for "almindeligt" iværksætteri?

Det hævdes ofte, at de kønsafhængige forskelle inden for socialt iværksætteri er mindre end dem, der gør sig gældende inden for traditionelt iværksætteri, og heri kan der som sådan ligge værdifulde indsigter i, hvordan forhindringer for kvindelige iværksættere kan overvindes. Man mener, at engagement i socialt iværksætteri ikke alene sætter kvinder i stand til at bidrage til deres lokalsamfund og til social inklusion¹, men også vil kunne klæde dem på til rollen som iværksættere ved at give dem de fornødne færdigheder og selvsikkerhed. En klar definition og forståelse af socialt iværksætteri og en korrekt vurdering af sociale virksomheder er imidlertid nødvendige forudsætninger for at nå dette mål og ikke mindst for at garantere finansiering til foretagender inden for socialt iværksætteri.

Der er mangel på oplysninger om kvinders aktivitet i disse foretagender, som opererer på det marked, der søger at imødekomme sociale behov, men forskning fra 2009-udgaven af Global Entrepreneurship Monitor² viser, at selv om mænd er mere tilbøjelige end kvinder til at starte en social virksomhed, er kvinder mere aktive som iværksættere i sociale foretagender. OECD³ forklarer, at undersøgelser i marken for det første påviser en højere grad af altruisme og stærkere præferencer for omfordeling blandt kvinder, og for det andet, at kvinder er mere modvillige over for konkurrence og dermed i højere grad er tiltrukket af det nyere marked for sociale virksomheder. Eftersom den forventede vækst i de pågældende sektorer uden tvivl vil føre til et forøget konkurrencetryk, er det særligt i lyset af den anden forklaring vigtigt at sikre det kvindelige islæt i socialt iværksætteri i dag.

¹ Det Europæiske Institut for Ligestilling mellem Mænd og Kvinder, rapport om "Promoting Women's Economic Independence and Entrepreneurship – Good Practices" (2015).

² GEM-konsortiet, "Global Entrepreneurship Monitor" (2009).

³ OECD, arbejdsdokument om "Women's Social Entrepreneurship and Innovation" (2014).